

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Uredništvo in upravnništvo: Pred škofjo št. 12.

Prof. Janez Gnjezda.

(Njegovo življenje in delovanje.)

(Konec.)

Dolžan ni samo, kar velewa mu stan,
Kar more, to mož je storiti dolžan.

Zdi se, kakor bi bil rodoljubni pesnik mislil uprav na našega pokojnika, ko je zapisal ta dva verza. Gnjezda je bil trdne narave, zdrav, da do zadnjega ni potreboval zdravnika. Ker je preživel več kot polovico življenja v zavodu, zato se je navadil izza mladosti strogega reda, od katerega ni rad odstopil. Od jutra do večera je bil na delu. Večji del svojega delovanja je bil odmenjen šolskemu pouku in domači vzgoji. Kar je preostalo časa, ga je obrnil na korist lastni izobrazbi in društvom. Mnogokrat, ko nas je v Alojzijevišču na večer spravil k pokoju, je krenil še v rokodelsko društvo. A zjutraj je bil zopet prvi na nogah. Kesneje, ko je bival v hiši rokodelskih pomočnikov, so bila njegova vrata vsekdar odprta mladim rokodelcem, ki so — kar je umevno pri tako razvitem društvu — prišedši od najoddaljenejših krajev, iskali pri predsedniku ljubljanskega društva sveta in pomoči. Vsakoletnih shodov, ki so se vršili ali v Kolinu ob Renu, v Monakovem, največkrat pa na Dunaju pod vodstvom kardinala Gruscha, se je pokojnik redno udeleževal. Vse to nam dokazuje, kako zavzet je bil za svoja društva. Reči moramo: Kar je Gnjezda začel, tega ni več izpustil.

Izkusil je mnogo bridkosti. Obe društvi: rokodelskih pomočnikov in Cecilijino društvo mu je zadajalo premnogih skrbi. Za zgradbo hiše rokodelskih pomočnikov se je zelo trudil. „Cerkveni Glasbenik“ je slonel največkrat na njegovih ramenih. Celo gmotne žrtve je prinašal listu. Ob času, ko je imel malo naročnikov, mnogo pa nasprotnikov, je vsako leto dokladal k stroškom za list. Vsega skupaj je založil za list do tisoč kron. Ali za nobeno ceno bi lista ne bil pustil, ne ustavil. Dobro je vedel, kako je potreben, ako hoče mej nami cerkvena glasba napredovati.

Rad je videl, ako mu je kdo pomagal pri društvih. Prosjačil pa pomoči ni. Preveč samorasel je bil njegov značaj, da bi se bil zanašal na druge. Zato je raje sam več nosil. Seveda se da ta poteza v njegovem delovanju različno tolmačiti. Pri ocenjevanju njegovega delovanja pa jo moramo navajati.

Marljiv od zore do mraka, stanoviten v svojem delu do konca življenja, vendar ni imel navade tožiti. Vzdihovalja in malosrčnosti nisi čul iz njegovih ust.

Živahno je zagovarjal svoje prepričanje, pikro je znal semtertja odgovarjati svojim nasprotnikom, ki so ga večkrat brez povoda napadali, jeze pa ni gojil. Z vsakim je bil prijazen v občevanju. Zato pa si je pridobil spoštovanje in ljubezen povesod, kjer je prijel za delo.

Ako se oziramo na pokojnika nazaj, kakor smo ga videli delujočega v raznih nalogah življenja, nam mora imponirati njegova marljivost, vztrajnost in potrpežljivost. To so glavne poteze njegovega značaja

O zaslugah Gnjezdovih na šolskem polju ne kanimo pisati v našem listu. Istotako radi prepuščamo, da katoliško društvo rokodelskih pomočnikov z neizbrisnimi črkami zariše pokojnikove zasluge v svojo kroniko. Le njegovega delovanja na cerkvenoglasbenem polju ne smemo prezreti.

Tu pa moramo odkritosrčno pripoznati na kratko, da je bil Gnjezda do zadnjega svojega izdihljaja v najtesnejši zvezi z vsemi pojavi cerkvenoglasbene reforme na slovenski zemlji.

Kot prefekt v Alojzijevišču je živel v krogu pokojnega kanonika dr. Gogala in tedanjega prefekta Josipa Smrekarja. Tu se je zanetil prvi ogenj, ki je kesneje svetlo zaplapolal daleč na okrog v prilog pristni cerkveni glasbi. Smrekar je prebiral tedanje Wittove liste in unemal omizje za cerkvenoglasbeno reformo. Gnjezda se je tega ognja navzel. On je bil čvrst, trden mož, ki je po svoji naravi mogel idejo širiti javno, dasi bi to telesno slabotnemu prefektu Smrekarju ne bilo lahko možno. Povdarjati moramo: našli so se pravi možje. Smrekar je dajal ideje, Gnjezda jih je širil, Gogala pa je gibanje podpiral s svojo avtoriteto. V tem krogu je treba iskati izvir in začetek Cecilijinega društva, ki se je ustanovilo s prvim občnim zborom dne 14. junija 1877. S tem je ideja cerkvenoglasbene reforme dobila prvo življenje. A to življenje je bilo treba gojiti, društveno nalogo je bilo treba vršiti. In takoj izpočetka jo je Gnjezda razvil v kratkih, tehtnih potezah. Naznanil je, da si ustanovi društvo poseben časnik, da si osnuje orglarsko šolo, da bodo posamni člani dobivali društvena darila, zlasti ob občnih zborih pa se bodo pri službi božji, ki je ž njimi v zvezi, prirejale produkcije pristne cerkvene glasbe.

V sredo tega mnogostranskega društvenega delovanja je posegel takoj od začetka Gnjezda. Izvolili so ga v odbor „Cecilijinega“ društva in mu odkazali ono službo, s katero je združenega največ dela. Tajnik društveni je bil do l. 1896, odtakrat do svoje smrti pa predsednik. Brez pomisleka lahko izrečemo sodbo o njegovem delovanju: mej vsemi odborniki je on največ delal. Ves čas je nosil težo in vročino dneva pri društvu, brez njega si pravzaprav Cecilijinega društva niti misliti ne moremo. Zato je res nenadomestljiva njegova izguba našemu društvu. Le njegov zgled utegne preostale odbornike razvneti iznova, da vsak po svojih močeh pripomore, da se i v bodoče dosežejo društveni smotri.

Meseca majnika l. 1878. je stopil v javnost prvi list „Cerkvenega Glasbenika“. Urednik mu je bil naš pokojnik. Lahko si mislimo s kolikimi težavami se je bilo boriti zlasti izpočetka uredniku. Toda ne oziraje se ne na

desno ne na levo je s trdno in neutrudno roko določeval listu pravo smer: odkritosrčno je zagovarjal reformo cerkvene glasbe s stališča cerkvenih določil, kakor tudi z estetičnega stališča. Za svoj list je Gnjezda sukal spretno pero prav do svoje smrti. No, saj je bilo dostikrat to prav krvavo potrebno. Bili so časi, ko je imel kaj malo sotrudnikov. Sam je moral izvečine list polniti. A nikdar ni omahoval, nikdar tožil

Z nekim zadoščenjem in samozadovoljstvom je na koncu 25. letnika zapisal tele besede: „Koliko da je storil naš list skozi dolgih 25 let, o tem ne bomo sodili sami; sodijo naj zlasti oni, katerih spomin o kakovosti cerkvene glasbe v deželi sega nazaj več kot 25 let. Le toliko more uredništvo z mirno vestjo javno izpovedati, da mu je bil vedno od prvega začetka do danes pred očmi in v srcu namen „Cecilijinega“ društva samega, čigar glasilo je „Cerkveni Glasbenik“, namen: povzdigniti in pospeševati katoliško cerkveno glasbo v smislu ter duhu svete cerkve, na podlagi cerkvenih določeb in ukazov. Če se je v tem smislu kaj zgodilo, imamo se poleg pomoči božje zahvaliti v prvi vrsti čč. gg. sotrudnikom, kateri so se brinili za to, da se je list ohranil in uspeval. In te blage podpore prosimo tudi za prihodnje, da ne zaostanemo, ampak napredujemo“

Tako je naš pokojnik z veseljem deloval za list, ki mu je bil nekako posebno k srcu prirastel. Malone 27 letnikov je uredil. Smrt mu je izvila iz roke pero, s katerim je pripravljal gradivo za društveni list

Naposled ne smemo prezreti, da je tudi pri orglarski šoli ves čas, odkar obstoji, sodeloval kot učitelj liturgije in cerkveno-glasbene zgodovine. Kakor rokodelski učenci, tako so ga tudi orglarski učenci spoštovali in ljubili kot svojega duhovnega očeta.

A ne le v krogu domače škofije, zlasti gledé cerkvene glasbe je imel pokojnik zveze s somišljeniki po vsej slovenski zemlji. Večkratov se je udeležil občnih zborov nemškega Cecilijinega društva in o tem, kar je bilo zanimivega, poročal v listu. L. 1882. pa se je napotil celo v Arezzo, kjer je bil evropski kongres za liturgično petje (od 11. do 15. septembra). Že takrat se je pojavilo nasprotje mej t. i. tradicionalci in oficialci. Don Pothier je zastopal teoretično in praktično svoje stališče. Haberl in ž njim tudi Gnjezda in nekaj drugih cecilijancev pa so praktično svoje stališče ugodno branili s tem, da so nekj dan peli koralno mašo v občno zadovoljnost vseh navzočnikov.

Tudi za razvoj in povzdigo umetnosti se je živo zanimal naš pokojnik. Društvo za cerkveno umetnost si ga je izvolilo za odbornika, kar je ostal do svoje smrti.

Dasi ni iskal prilike, da bi ga javnost odlikovala, so vendar od raznih višjih strani odlikovali našega pokojnika. Ljubljanski knezoškof J. Missia ga je imenoval l. 1891. konzistorialnim svetnikom. Presvetli cesar pa mu je podelil o priliki petindvajsetletnice društva rokodelskih pomočnikov zlati križec s krono za zasluge in prav takrat, če se ne motimo, je tudi mesto Ljubljana kateheta Gnjezda, ki je vse svoje delovanje razvil v Ljubljani, sprejelo med svoje meščane.

To bi bil kratek pregled pokojnikovega življenja in delovanja. Nismo povedali vsega, a kar smo napisali, narekovala nam je hvaležnost do dragega

pokojnika. Profesor Gnjezda je bil človek plemenitega značaja, veren katoliški duhovnik, neutruden učenik in blag dobrotnik premnogim, ki so se k njemu zatekali v bedi in nesreči. Za nas pa je njegovo ime tolike važnosti, da smelo trdimo: kedar se bode pisala kulturna zgodovina naše dežele in se bode omenjala reforma cerkvene glasbe na Slovenskem, tedaj bode zaznamovano v njej ime prof. Janeza Gnjezda z zlatimi in neizbrisnimi črkami.

V srcih slovenskih cecilijancev mu je zagotovljen trajen in neomajen spomin. Trdno pa upamo, da mu je Gospod, za čigar slavo in čast po vežah božjih se je neumorno trudil, njegove napore že poplačal z nebeško glorio.

Ljudska pesmarica.*)

Priredil Fr. Sal. Spindler, duhovnik lavantske škofije.

Davno že se nisem tako močno razveselil kakega glasbenega dela, kot sem se razveselil te dni, ko sem dobil v roke novo „Ljudsko pesmarico“. — Hvala Bogu! — sem vzkliknil — vendar enkrat nekaj praktičnega! Kdor ima na deželi opraviti s šolarskim petjem, petjem v Marijinih družbah, s petjem ob delavnikih, s petjem pri molitveni uri, ta ve, kaj se pravi priti pogosto v zadrego; pač ne gledé glasbenega ampak gledé pevskega materiala. Vse kar smo dosedaj imeli za te namene, je bilo čveteroglasno. Toda s čveteroglasnim petjem je muka — da govorim le o Mar. družbah — muka, zbor skupaj spraviti, hujša muka, zbor učiti, najhujša, zbor obdržati. Kolikrat je treba, da samo en ud odide, pa je zbor razbit; oziroma potem se poje brez tistega glasu dvo-, triglasno, da je strah.

Tukaj pa imamo postavljene pesmi lepo pravilno dvoglasno tako, da se zelo lepo sliši tudi brez orgel. Postavljeno je vse kolikor moč preprosto, da se tudi manj izobražen pevec lahko priuči drugemu glasu, kar je pred vsem potrebno, ako hočemo, da se pesmi med ljudstvom utrdijo, da postanejo res ljudske pesmi. S tem je omogočeno res pravo lepo ljudsko petje, t. j. da vsi pojo: vsa cerkev, vsa družba, z eno besedo: vsi, ki se udeležujejo te ali one pobožnosti.

Pesmi je v pesmarici vsakovrstnih: mašnih, obhajilnih, blagoslovnih, za razne dobe cerkvenega leta, za Marijine praznike, šmarničnih, svetnikom na čast, raznih drugih za cerkev in za dom. Izbrane so najlepše, našemu slovenskemu čutu najprimernejše, večinoma, kar je posebno hvale vredno, že udomačene in priznane, ljudstvu priljubljene. Kar je novega, je pa tako, da bo šlo ljudstvu v uho, pa tudi v srce.

Posebe moram omeniti lepe koralne pesmi. Sedaj ko so se sv. Oče tako zavzeli za koral, sedaj, ko so se razjasnili pojmi in je odkazana temu najiminentnejšemu oddelku cerkvenega petja — koralu prava pot, je gotovo potrebno, to korenino vsega eminentno katoliškega petja zasaditi v ljudsko

*) Že v zadnjem listu smo prinesli kratko oceno iz peresa glasbenega strokovnjaka o tej knjžici. Danes prinašamo obširnejši dopis, ki ima zlasti namen, podati našim čitateljem način, kako in kdaj bodo knjižico uspešno rabili naši pevski zbori.

dušo, da začne tudi tam, ne le v tihih sobicah učenjakov ali v posvečenih samostanskih zidovih rasti, cveteti in širiti prijetno vonjavo. — Nikar, cenjeni bravci, se ne ustrašite tega; koral se bo ljudstvu priljubil. Seveda ga je treba lepo pravilno — po tradicionalnem načinu — peti. Za to je kajpak treba šole. Brez šole naj se nikdo ne loti, mučiti pevcev s koralnimi pesnimi te pesmarice, ker lahko koral pevcem za vedno pristudi.

Koralne note so prepisane v tej izdaji — prvi na Slovenskem — v osminke, kar najbolj odgovarja pravi vrednosti koralnih not. Le one note, ki stoje koncem odstavkov in se nekoliko dalje drže, (približno dvakrat tako dolgo kot navadne) so transskribirane v četrтинke.

Opomnim naj to, da te sklepne note nimajo same posebi namena, zadrževati tek melodije, ampak hočejo doseči le, da posamezni oddelki nekako izdoné (ausklingen). Kjer sta torej dve četrтинki zlasti koncem manjšega oddelka, mora prva praviloma biti nekoliko krajša s precej močnim akcentom, druga se pa nalahko diminuendo zategne. Koncem večjega oddelka se tudi prva bolj zategne. (Lep zgled: pesem št. 41.)

Skladatelj je zastopanih precejšnje število, posebno odlično mesto zavzema naš stari mojster Rihar. Ta je znal napev izpeljati, da mu še dandanes malokaterega moremo v tem oziru staviti na stran. Razen tega so zastopani še: Belar, Budna, Ett, Fajgelj, Ferjančič, Foerster, Führer, Gerbić, Goller, Gruber, Haydn, Hladnik, Hribar, Kimovec (samo kot prireditelj), Leitner, Mašek, Mitterer, Potočnik, Steffan, Sattner, Spindler, Škroup, Vavken.

Hvalevredno je in posebno primerno za šolarje, da so spredaj tudi kratke pa lepe molitve za poglavitne dele sv. maše. Pridejane so tudi litanije: presv. Imena in Srca Jezusovega in lavretanske. Tudi razna kazala (posebno za molitveno uro) so zelo praktična. Cena je pa brez vse primere nizka. Vse torej res primerno, da se knjižica obilno razširi med ljudstvo. In to se bo gotovo zgodilo, kar bo pač najlepše priznanje in plačilo glavnima delavcema gg. Spindlerju in dr. Pečjaku.

Fr. Kimovec.

Dopisi.

Pri sv. Petru v Ljubljani se tele kompozicije rabijo za latinsko petje:

1. Maše: 1. Molitor, op. XI. — 2. Molitor, op. XII. — 3. Schöpf, božična op. 90 iz D.
- 4. Schöpf, maša v C op. 83. — 5. Schöpf, maša sv. Cecilije op. 60. — 6. Kempfer, op. 24 iz C, božična. — 7. Kempfer, op. 9 iz D dur. — 8. Zangl, m. sv. Jožefa op. 52. — 9. Zangl, m. sv. Ant. P. op. 51. — 10. Foerster, m. sv. Cecilije op. 15. — 11. Foerster, M. sol. op. 25. — 12. P. A. Hribar, „Tota pulchra“. — 13. P. A. Hribar, „In hon. S. Josephi“. — 14. Preyer, B. M. V. op. 73. — 15. Greith, m. iz D (instr.). — 16. Brosig, št. 9, op. 44 (instrum.). — 17. Brosig, št. 4, op. 31 (instr.). — 18. Singenberger, SS. Ang. Custodum. — 19. Singenberger, Stabat Mater. — 20. Schweitzer, Ang. Custodum. — 21. Schweitzer, „Missa sol. S. Josephi“ (instrum.). — 22. Schaller, S. Ant. de Padua. — 23. Palestrina, „Missa Brevis“. — 24. Hahn, m. iz C (instr.). — 25. Schmid, pastor. m. Es. — 26. Stehle, „Salve Regina“. — 27. Katm, maš. sv. Cecilije. — 28. Benz, op. 15. — 29. Dr. Witt, m. sv. Avgušтина op. 18. — 30. Dr. Witt, m. sv. Ksaverija op. 8. — 31. Nedved, m. op. 20. — 32. Horak, VI. m. D mol (instr.). — 33. Horak, IV. m. iz C. — 34. Wiltberger, m. sv. Jan. Krstn. op. II. — 35. Ordinar. missae. Koralne maše.

II. Vloge iz: *Cantica sacra*, *Euchiridion* — Tresch. — Haller op. 16, Haller XVIII Motetta. — Foerster — *Gradualia* op 54, Foerster — 60 *Gradualia*, Nickel — *Lauda Sion*, — Priloge iz „Mus. sacra“, „*Flieg. Blätter*“, „*Cerkv. Glasbenika*“, Stehle — *Offert. grad. itd.* — Za koral se rabi „*Graduale de tempore et de sanctis*“ in „*Graduale romanum*“ za spremeljevanje intr. ofert. in com. — Tant, ergo, Req. in kakih drugih posebnih vlog ne bodem omenjal, razun „*Te Deum*“ od F. Witta op. X-um.

III. Slovenske pesmi pa pojemo kakor v drugih cerkvah v mestih in na deželi.

Aug. Adamič

Metlika, meseca novembra. — Jako rad kam krenem, ako imam le časa in priložnosti. A posebno z veseljem še grem, ako se nadejam kaj užitka svojim radovednim ušesom. Tako sem šel tudi dne 10. novembra z romarskim vlakom na slavnostni Trsat. Kako z veseljem sem šel na ta sveti kraj, kjer je nekdanja hišica Marijina! No, pa nočem opisovati cenjenim bralcem „*Cerkv. Glasbenika*“ Trsata, niti njega znamenitosti, ampak ob kratkem hočem povedati, kaj se je pelo ob tej priložnosti.

Takoj po prihodu v romarsko cerkev je bila pridiga. Nato so bile pete litanije M. B., med katerimi se je pel „refrain“: „O Mati najbolj sveta“ iz zbirke: *Slava Brežmadežni*. Drugo jutro pri dveh tihih mašah so se pele razne pesmi domačih skladateljev pod vodstvom g. Čerñača. Ob 7. uri je bila pa slovesna sv. maša, katero je daroval velečastni g. gen. vikarij Flis ob asistenci čf. gg. Kozela in Borštnarja. Pelo se je vse pravilno po predpisih. *Introitus*, *Kyrie*, *Gloria* i. t. d. Petje je bilo vse koralno, edino le „ofertorij“ *Nedvedov* „*Ave Marija*“ je pel prav navdušeno g. Pavlin.

Po sv. maši smo se odpeljali po morju v Opatijo. Med vožnjo smo navdušeno prepevali slov. narodne pesmi. Ogedali smo si tudi „*Japonsko mesto*“. Nazaj grede proti Ljubljani smo zopet poslušali lepe Ferjančičeve pesmi, ter občudovali krasen glas g. Volta. Toliko z romarskega pota. K sklepu pa še to-le: v Štangi je raspisana služba organista. G. organist kateri se želi nekoliko bolj izuriti v tej stroki, naj prosi za to službo. Tu ima organist jako lepo priliko, da se dobro izuri ker 1. ima jako veliko glasb. gradiva; 2. ima mnogo časa za učenje na razpolago, in 3. je veleč. g. župnik strokovnjak v cerkv. glasbi in prav rad pove ali svetuje v vsaki stvari. Toliko za sedaj.

Alojzij Mihelčič, organist.

Iz Vidma ob Savi.*) Moja že stara želja, kako bi se dalo uvesti po vseh cerkvah lepo liturgično petje, me silí, da se drznem obrniti do svojih tovarišev videmske dekanije. Moj namen je ta, da bi se uvedle nekake konference glede strogega, liturgičnega cerkvenega petja.

Ne vem sicer, ali je to moja prva misel, ali sem že kdaj nekaj temu podobnega slišal, namreč kako bi se dalo doseči, da bi bil takorekoč vsakateri pevovodja primoran, da se potrudí in naučí svoj pevski zbor vsaj eno latinsko mašo z vlogami.

To bi se zgodilo n. pr. takole. Vsak organist naj naučí svoj zbor eno latinsko mašo z vlogami, in kadar bo do pripravljeni, tedaj naj povabi vse organiste naše dekanije in naprosí domačega gosp. župnika, da dovoli slovesno sv. mašo ob 9. uri. Seveda bi se moral tudi dan določiti in to v delavnik, ker v nedeljo smo vsi zadržani.

Tako bi se tedaj zbrali danes tukaj, prihodnjič zopet drugje, in to bi gotovo vplivalo, da bi se vsak organist, če tudi je sicer mrzel za dobro stvar, v tem slučaju potrudil kolikor bi bilo v njegovi in pa v zmožnosti njegovega pevskega zbora. Po končanem opravilu bi se sešli v stanovanju dotičnega organista ali v drugem za to primernem kraju in se pogovorili za drug tak sestanek. Obenem bi tudi lahko ukrenili več še potrebnih in koristnih reči glede društva.

Obračam se pa tudi do preč. gg. cerkvenih predstojnikov, naj bi mojo misel podpirali, ter radi vstregli na dan, kterega bi si izvolil domači pevski kor za produkcije, da bi se ena slov. sv. maša brala kesneje.

Kdor je zato — upam, da se bode vsakdo potrudil — naj se oglasi organistu videmskemu. Jaz bodem kmalu naznanil vsem svojim tovarišem, kdaj bode pri nas taka cerkveno-glasbena slavnost.

Prosim tedaj vse svoje gg. tovariše videmske dekanije: podpirajte mojo misel, ker s tem bi se gotovo mnogo doseglo! — Na veselo snidenje!

Organist.

*) Zaradi izpremembe uredništva nekoliko zakasnelo, a upajmo, da objavljeno še vedno o pravem času. Uredništvo.

Razne reči.

— Najtežji zvon na Kranjskem imajo pri Devici Mariji v Polju. Težak je z jarmom vred 7230 kg, a zvon sam ima 6086 kg, — blizo 109 starih stotov. Glas zvona je: fis; prerez njegov spodaj 221 cm. Vlila ga je c. kr. dvorna zvonarna P. Hilzerjeva v Dunajskem Novem mestu. S prejšnjimi zvonovi: h, dis, fis, h tvori ta velikan veličasten kvartseksstakord. Veliko prednost dajejo Hilzerjevim zvonovim jarmi iz skovanega in stepenega železa, ki so jako elastični in trpežni. Zvonik tresenja ne čuti in se prav lahko zvoni. Poljski velikan ima tri podobe: Sv. Jožefa, sv. Alojzija in glavno podobo Brezmadežne, kateri je zvon tudi posvečen ob 50 letnem jubileju razglasitve verske resnice o brezmadežnosti Matere božje. — Ta orjak je večji kakor zvon „Lisel“ v Gradcu, ki ima samo krog 96 starih stotov, težji kakor oni v Marijinem Celju na Zgornjem Štajerskem, ki ima 5779 kg, in večji kakor zagrebški, ki ima 108 starih stotov — največji torej ne le na Slovenskem, ampak največji tudi med vsemi Jugoslovani. Pretehta ga pa zvon pri Gospe Sveti, ki tehta 118 stotov in dunajska „Pumerin“, ki je bila vlita l. 1711 iz turskih topov in tehta 19.800 kg.

„Dom in Svet.“

— P. Hartmann von An der Lan-Hochbrunn je dovršil svoj oratorij „Zadnja večerja“ ter ga posvetil nemškemu cesarju Viljemu II. Latinski tekst je zložil franciskan, škof G. A. Ghezzi. Izšel je oratorij pri tvrdki G. Ricordi et Comp. v Milanu ter stane za klavir in petje prirejen 6 lir.

— Umrl je William Henry Longhurst, organist katedrale Canterbury v Londonu v starosti 85 let.

— Največ glasbenih šol je na Francoskem, namreč 11 konservatorijev in brezštevila drugih manjših glasbenih zavodov, in vendar Francozi nikakor niso prvi v glashi, ampak jih nadkriljujejo Italijani in Nemci, dasi nimajo toliko glasbenih zavodov.

— Gregorius-Blatt, ki izhaja v Düsseldorfu, poroča v 7. številki na podlagi informacij iz Rima, da bodo izšli mogoče že v novembru ali decembru prvi zvezki vatikanske izdaje koralnih melodij. Ravno isto trdi tudi „Rassegna Gregoriana“ v Rimu.

— „Musica sacra“ v Milanu poroča, da bo Don L. Perosi, po papeževem naročilu, ustanovil zavod „schola cantorum“, v katerem se bodo poučevali dečki v cerkvenem petju. Ta zavod bo v Vatikanu in bo urejen po zgledu pevskih zavodov (schola cantorum) katere je ustanovil Gregorij Veliki.

— Na konservatorijih v Kolnu (Köln) in v Trieru so ustanovili poseben oddelek za cerkveno glasbo. V Trieru se je poučevanje v tem oddelku pričelo letos 1. aprila.

— Zelo plodovit skladatelj je bil ranjki P. Piel; zložil je nič manj kot 41 maš in brezštevila drugih cerkvenih in svetnih skladb. Njegovo najboljšo delo je „Harmonielehre“. Dobiva se pri L. Schwann-u v Düsseldorfu. Prav tam je izšel v katalogu muzikalij tudi životopis P. Piela. Spisal ga je P. Hoeveler. Ta katalog (Nachtrag 1900—1904 zum Musikalienkatalog von L. Schwann in Düsseldorf) pošilja omenjena tvrdka na zahtevo gratis in franco.

— V drugem zvezku Mohorjeve pesmarice se nahaja pesem „Prišla je miška“. — Marsikdo bi mislil, da je to slovenska narodna pesem, a ni res. „Prišla je miška“ je normanska narodna pesem, glasi se skoraj popolnoma enako, kakor slovenska v Mohorjevi pesmarici, samo refrain je drugačen, namreč: „Uboga muha, da bi bila vendar pobegnila!“ (Normanski dialekt: Pauve mohe, qu' un tu sávèves-tu!) Zato je tudi normansko ljudstvo imenuje: „Pesem o muhi“.

— Energično je postopal kapitelj rimske cerkve „Santa Maria Maggiore“; razpustil je namreč ves pevski zbor, ker ni bil sposoben, da bi ustrezal vsem zahtevam, katere stavi sv. Oče Pij X. v svojem „Motu proprio“ glede cerkvene glasbe. Vstanovili bodo nov zbor, a bodo od vsakega pevca zahtevali, da položi izpit iz koralnega in figuralnega petja.

— Družba Sv. Joahima v Rimu je priredila v Vatikanu na dvorišču sv. Damaza koncert, pri katerem se je proizvajal med drugim tudi „Velikonočni zbor“ (Coro della Pasqua) iz opere „Cavalleria rusticana“ od P. Mascagni-ja.

— V cerkvi sv. Sebastjana v Veroni na Laškem je bila velika pevska produkcija, pri kateri so se pele izključno le liturgične skladbe starih in modernih skladateljev. Udeležba je bila velikanska. Navzoč je bil kardinal Bacilieri in veliko cerkvenih in civilnih dostojanstvenikov. Cerkevni govor je imel abbé prof. Trida o delovanju Gregorija Velikega; med govorom je večkrat prešel tudi na „Moto proprio“ Pija X.

Oznanilo.

Na praznik sv. Cecilije dne 22. novembra bo zjutraj ob šestih pri sv. maši z blagoslovom pel slovenske mašne pesmi pevski zbor stolnice sv. Nikolaja. K temu proslavljanju nebeške zavetnice Cecilijinega društva za stolno župnijo se vabijo zlasti člani omenjenega društva in prijatelji cerkvene glasbe.

Odbor.

Oglasnik.

Missa in honorem B. M. V. Immaculatae za 3 (tudi 4) glase z orglami zložil in čistitemu konventu svete Ursule v Škofji Loki poklonil Ant. Foerster, op 85. V lastni založbi. Cena partiture 2 K; vsak glas stane 30 v. (po pošti za poštino več). Natisnjena je v krasni obliki na Dunaju pri tvrčki „R. v. Waldheim — Jos Eberle et Co.“. Poleg gladke harmonije s prikupljivo melodioznostjo v lahkem slogu se ta nova maša priporoča po svoji praktični uredbi; da se namreč izvajati na 3 načine: *A.* Za 3 glase (sop. in alt in orgle) *B.* Za 4 glase, ako se poje še bas, ki mu je nastop v partituri natanko naznanjen (kadar molči, stoji opazka „bas tacet“). *C.* Za navadni mešani zbor, pri čimer poje tenor namesto prvega alta. Glasji nastopajo v zmerni naravni legi ali v samospevih ali pa v dvo- in trospevih; cela skladba je, kolikor le besede pripuščajo, kratka, a ima vzlic lahkotnosti vendar v vseh točkah slavnostni značaj.

Harmonija in kontrapunkt. Spisal Anton Foerster. Založila in natisnila „Zadružna tiskarna“ (prej R. Milic) v Ljubljani. Cena 3 K 20 h. (Nova knjiga obsega 39 strani več nego stara.) Naposled je prišla na svetlo že več let tako težko pogrešana in potrebna knjiga kot poboljšani in pomnoženi natis „Nauka o harmoniji“ i. t. d. Prvi natis se je moral z ozirom na orglarsko solo kot začetni poduk o višji glasbeni teoriji nekaj naglo prirediti; zato je le-ta novi natis v vseh tvarinah popolnoma znanstveno prečeljan, in ne samo v harmoniji sami, ampak tudi posebno v modulaciji, kontrapunktu in v fugi razširjen. Pri prehajalnih tonih je vpeljan nov splošno veljaven nauk. Knjiga je pripravna ne le za orglarske učence, ampak tudi za vsakega glasbenika, ki se hoče v glasbi izobraževati.

Requiem voce media una cum organo concinendam composuit Franciscus Kimovec. Pretium 1 C. V založbi skladatelja. Natisnila Katoliška tiskarna v Ljubljani. Enoglasje je razdeljeno raznim glasom, ampak zadostuje tudi en sam glas, pa še en sam pevec, ker skladba ne presega meje srednjega glasu. Glas se mora na vsak način pevcem izpisati, tudi bolj ritnično za oko vravnati, posebno v falsibordonih; v ofertoriju se prenačljena deklamacija lahko popravi, ako se poje v 13. taktu

— drugač se fraza grdo glasi. Ali ni teh sinkop pri „Dies irae“ preveč? Nekaj pomot si dober organist še sam popravi. Drugače pa skladbo prav vrlo priporočamo, ker ima poleg mnogih navadnih stavkov tudi posebnih, ne vsakdanjih motivov. Čisti dobiček te skladbe je namenjen za „večno luč“ v novi farni cerkvi na Bledu.

Današnjemu listu je pridejana 11. številka priloge.

Odgovorni urednik lista dr. Andrej Karlin. — Odgovorni urednik glasb. priloge Anton Foerster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadružna tiskarna v Ljubljani.